

Tomáš Derka: Vodný hmyz tečúcich vod Guajanskej vysočiny

(habilitační práce v oboru 4.3.4 Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií)

(opponentský posudek)

Předložená habilitační práce představuje soubor 14ti (či spíše 15ti) publikovaných originálních příspěvků, které jsou zaměřeny ke studiu fauny vodního hmyzu neotropické oblasti, konkrétně regionu Pantepui ve Venezuele.

Tématika předložené práce je podle mého názoru velmi vhodně zvolena a tvoří do značné míry uzavřený a velmi dobře definovaný celek. Někdo by snad mohl namítnout, že jde o tematiku exotickou a poněkud vzdálenou našim středoevropským problémům a nemá bezprostřední význam pro zdejší hydrobiologickou praxi. Rozhodně tomu tak není, každý kdo posune laťku základního vědeckého poznání o něco výše, zasluhuje úctu a uznání. Navíc, znám Dr. Derku a jeho práce už přes dvě desítky let a mohu jen potvrdit, že předložený soubor prací je pouze částí jeho vědeckého záběru, a že podobně úspěšnou habilitační práci by mohl předložit také na tematiku dosti odlišnou.

Je samozřejmé, že nemohu a nechci posuzovat jednotlivá vědecká sdělení, která přirozeně prošla náročným oponentním řízením v periodikách, kam byla předložena. Proto se dovolím vyjádřit pouze k doprovodnému úvodnímu textu. Je vynikající, rozhodně svědčí o autorově mimořádné erudici a všeobecném rozhledu, i pokud jde o tzv. „nebiologické“ obory jako je geologie nebo geomorfologie. Není to v žádném případě suchý vědecký text, který shrnuje doposud publikované názory a stanoviska k dané problematice, i když není sebemenších pochyb o tom, že jsou vyčerpávající, autor jednoznačně připouští i alternativní stanoviska a diskutuje s nimi. Osobně si velmi cením jeho určitého i citového přístupu k dané problematice.

Možná bych doporučil zacházet s biogeografickými termíny poněkud obezřetněji. Nomenklatura je v tomto případě samozřejmě arbitrární, nicméně termín „oblast“ (= angl. Region či dokonce Realm) bych vyhradil spíše větším globálním celkům. Na str. 13 je naprosto správně uvedeno, že jde o určitou provincii, nicméně neinformovaný čtenář může názvu oblasti přičítat jiný než poněkud lokální význam, navíc když nezná další členění neotropické oblasti, která v úvaze o „Guyanské oblasti dělené na čtyři oblasti“ (str. 13) možná trochu chybí.

Dobře si uvědomuji, že EPT taxa jsou klíčovým zájmem uchazeče. Nicméně, musím se zeptat, proč nejsou zmíněna Diptera? Je mi zřejmé, že tato skupina je nejasná, asi (a pravděpodobně nikdo neví nic nebo jen málo), ale přesto by měla v obecném úvodu zmíněna. Brouci také mají jistě i jiné čeledi než zmíněné. Samozřejmě jde o vědecký zájem spřízněných specialistů, ale tyto skupiny možná tvoří podstatnou část vodních brouků. V této souvislosti bych možná trochu diskutoval řád Plecoptera. Konkrétně, jaký je vztah Arctoperlaria vs. Antarctoperlaria. Podle předloženého textu se mi zdá, že Venezuela může patřit spíše ještě do Nearktické oblasti (převládající Perlodidae, žádní např. Gripoptrygidae)

Po formální stránce je předložená habilitační práce dokonalá. Vzdor veškerému snažení jsem našel jen jeden jediný překlep (na str. 30, 4. řádek shora), spíše mi chybí, že poslední připojená práce (na str. 204) není uvedena v obsahu dizertace.

Závěr: Na základě hodnocení habilitační práce velmi doporučuji, aby po její úspěšné obhajobě byla podle zákona č. 131/2002 Z.z. a ve smyslu doplňující vyhlášky MŠ SR č. 6/2005 Dr. Tomáši Derkovi, PhD. udělena vědecko-pedagogická hodnost docenta v příslušném oboru.

Prof. RNDr. Tomáš Soldán, DrSc.
Biologické Centrum AV ČR, v.v.i., Entomologický ústav
Biology Centre, ASU
Institute of Entomology
Branišovská 31
CZ - 370 05 České Budějovice
Czech Republic